

Idees

Sebastià Garcia Martínez

Agustí Colomines

A mesura que el temps passa –diu Francisco de Ayala referint-se a la sempre oblidada Victoria Ocampo– i se succeeixen les generacions una rere l'altra, hom comprova més i més de quina manera els moviments de la fama estan subjectes a l'atzar. Te raó. Amb l'historiador valencià Sebastià Garcia Martínez

(1942-1986), ha passat el mateix. Malgrat que era un home de conviccions profundes que es va comprometre amb la història i el seu país, avui dia el record que se'n té és un planeta indeterminat en una constel·lació d'oblits incultes. A vint anys de la seva mort, però, l'editorial Afers ha reeditat alguns dels seus textos més valuosos, començant per la pionera visió de conjunt que és *Els fonaments del País Valencià modern* (1968), en un sol volum que porta per títol *El País Valencià modern. Societat, política i cultura a l'època dels Àustria*.

“L'editorial Afers ha reeditat alguns dels textos d'aquest historiador”

Per copsar qui era Garcia Martínez, el millor és, a banda de recórrer a la magnífica introducció de Manuel Ardít al volum d'ara, llegir el pròleg –inacabat– al llibre de Vicent Olmos i Antoni López i Quiles, *Administradors i administrats. Introducció a l'economia i a la societat de la Catarroja del sis-cents*. Hi explicava un dels vessants més operatius de la profunda renovació historiogràfica protagonitzada per Jaume Vicens Vives i els seus deixebles valencians –començant per Joan Reglà–, la qual va consistir en el tractament científic de la història desdenyosament titulada de “regional” des de les poltrones, com diria ell, *complutenses* (aquells cenacles mafiosos de la investigació oficial) que tenien a les seves mans el poder cultural i els corruptes mecanismes d'accés a l'escalafó universitari: “Contra una historiografia ferèstegament carpetovetònica –escrivia–, tanca-da en si mateixa, cantora de les gestes imperials i connexa amb la parafernàlia de la situació, Vicens Vives i la seua escola reclamaren l'obertura als corrents europeus, la desmitificació dels tòpics i el refús de servituds oficialistes. [...] En contraposició a una Història de Espanya concebuda a partir de, sobre, per a i per Castella, propugnaren una visió pluralista que carregava l'accent en la perifèria, en la Corona d'Aragó i en els Països Catalans.” Les intrigues dels *mandarins* que senyorejaven la història moderna i contemporània i la història econòmica només toleraren que, com a *mal menor*, els deixebles més conspicus de Vicens recalessin a la Universitat de València –i no a la de Barcelona. El pecat va portar la penitència, perquè la vana argücia que va fer que Joan Reglà, Emili Giralt, Jordi Nadal i més tard amb Josep Fontana impartissin docència a València abans de tornar progressivament a Catalunya va fer possible que hi deixessin una petjada profunda. Irreversible.

Silencis elèctrics

Ramon Tremosa

A cabem de veure que grans empreses constructores madrilenyes han comprat, per valor de més de 12.800 milions d'euros, elevades participacions en empreses energètiques espanyoles, les quals els en garanteixen pràcticament el control. Acciona s'està acostant al 24,9% del capital social d'Endesa, mentre el

Govern espanyol va guanyant temps a Brussel·les per endarrerir el llançament de l'opa d'Enron. ACS de Florentino Pérez controla el 32% d'Unión Fenosa i també el 10% d'Iberdrola, tot i que les caixes basques s'estan mobilitzant per a impedir el control (i el possible canvi de seu fiscal) de la gran empresa energètica basca. Sacyr Vallehermoso ha adquirit el 10% de Repsol, amb ambició de continuar augmentant la seva participació fins al 20%.

Les grans empreses constructores madrilenyes pagaran en el propers anys els costos dels crèdits bancaris al BSCH, que les ha finançat, amb el cobrament dels dividendes que generin aquestes participacions. Això és molt arriscat, atès que parlem de crèdits a molt llarg termini: l'èxit passa necessàriament per uns tipus d'interès que s'han de mantenir baixos, i per una borsa que no pateixi davallades significatives, en els propers quinze o vint anys.

Tot i que el president del BSCH, Emilio Botín, té només una participació del 2% del seu capital social, aquest és potser l'únic gran banc del món en el qual les grans decisions les pren només un sol home en un minut, sense necessitat de reunir el consell d'administració ni encarregar estudis ni anàlisis de risc de cap mena. Són coses del peculiar model de capitalisme hispànic i si mai hi ha problemes financers, com va passar amb les expansions del Santander a Sud-amèrica els anys 1982 i 2001, sempre hi ha la xarxa protectora de l'estat espanyol perquè la caiguda del trapezista no topi contra la dura realitat del terra.

El Govern central no n'ha dit res de tot plegat i podem interpretar el seu silenci com a còmplice. També és còmplice el silenci del Banc d'Espanya i de la Comissió de l'Energia. No n'ha dit res tampoc la dreta política o mediàtica espanyola, per fi s'estan creant els famosos “campions nacionals”. Aquest és un silenci elèctric, com quan t'enrampes amb l'endoll de casa... I si hagués estat La Caixa qui hagués fet unes compres semblants? Si algun dia el Govern espanyol, via Unió Europea, vol privatitzar les caixes catalanes ja ens podem anar calçant i per això La Caixa fa tanta bondat i es replega cap a casa. El futur poder de les constructores madrilenyes sobre les nostres institucions financeres està cantat i la pèrdua de catalanitat d'aquestes potser un procés molt ràpid, amb canvis de domicili social inclosos. Qui en aquest país té diners per a fer-los front? Que hi vagi pensant el nou govern català.

www.ramontremosa.com